Adroddiad i'r:	**Pwyllgor Archwilio Cymunedau**
Dyddiad y Cyfarfod:	**30 Mehefin 2015**
Aelod / Swyddog Arweiniol:	**Y Cynghorydd Huw Jones/Rebecca Maxwell**
Awdur yr Adroddiad:	**Rebecca Maxwell, Cyfarwyddwr Corfforaethol Uchelgais Economaidd a Chymunedol**
Teitl:	**Cynlluniau Tref ac Ardal**

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Ym mis Ionawr 2015, cytunodd y Cabinet ar argymhellion i wella sut mae Cynlluniau Tref ac Ardal yn cael eu rheoli a'u darparu. Mae'r adroddiad hwn yn nodi gwerthusiad y prosiectau Cynllun Tref ac Ardal sy'n weddill a gyflwynwyd gan Aelodau lleol ar gyfer cyllid.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Gwneud argymhellion i'r Cabinet ar pa brosiectau sy'n weddill o Gynlluniau Tref ac Ardal ddylai gael cyllid gan y Cyngor.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Gwahoddir y Cabinet i gymeradwyo'r dyraniadau cyllid a argymhellir yn Atodiad 1 yr adroddiad hwn.

4. Manylion yr Adroddiad

Cafodd Cynlluniau Tref eu cynnig yn wreiddiol gan y Cyngor fel modd o nodi blaenoriaethau lleol a nodi camau gweithredu ar gyfer eu datblygu. Yn ystod 2013/14, cafodd y Cynlluniau Tref eu hymestyn i gynnwys cymunedau gwledig cyfagos i roi gwasanaeth llawn ar draws y Sir. Cymeradwywyd y cynlluniau wedi'u hehangu gan y Cabinet rhwng mis Tachwedd 2013 a mis Mawrth 2014.

Yn ystod y broses o ehangu'r Cynlluniau, codwyd pryderon am eglurder yr amcanion polisi a chysondeb y broses ar gyfer datblygu'r Cynlluniau. Roedd Aelodau hefyd yn awyddus, ar adegau o gyfyngiadau cyllidebol cynyddol, bod blaenoriaethau sydd wedi'u cynnwys o fewn cynlluniau yn gallu dangos prosiectau hyfyw, gwerth chweil sy'n rhoi gwerth am arian er budd preswylwyr lleol.

Cynhaliwyd adolygiad o'r broses Cynlluniau Tref ac Ardal yn ystod 2014 a chymeradwywyd ei argymhellion gan y Cabinet ym mis Ionawr 2015. Yn y cyfarfod hwnnw, cytunodd y Cabinet y byddai Grwpiau Ardal yr Aelodau yn cael eu gwahodd i enwebu unrhyw Gynlluniau Tref ac Ardal sy'n weddill ar gyfer cyllid gan y Cyngor ac y byddai'r rhain yn cael eu gwerthuso yn erbyn meini prawf â'r bwriad o brofi mantais,

gwerth am arian a dull cyflenwi. Mae'r adroddiad hwn yn nodi canlyniadau'r gwerthusiad hwnnw.
Ers mis Ionawr, mae Aelodau lleol wedi'u cefnogi i ddatblygu cynigion ar gyfer prosiectau unigol y maent yn credu sy'n flaenoriaethau ar gyfer eu cymunedau. Cafodd yr holl gynigion eu hadolygu gan Wasanaethau i wirio costau ac ymarferoldeb. Roedd gofyn i bob cynnig fod â swyddog neu gynrychiolydd cymunedol a enwir sy'n gyfrifol am sicrhau bod y prosiect yn cael ei ddarparu.

Ar ôl cwblhau'r gwaith hwn, gwerthuswyd y cynigion unigol gan 9 Cefnogwr Cynlluniau Tref ac Ardal y Cyngor fel panel. Mae'r meini prawf ar gyfer asesu ynghlwm fel Atodiad 2.

Cyfarfu'r Cefnogwyr ddwywaith gan sgorio pob cynnig yn erbyn y meini prawf y cytunwyd arnynt. Nodir canlyniadau'r broses yn Atodiad 1. Mae dyraniad wrth gefn wedi'i wneud ar gyfer prosiectau sy'n deillio o Gynllun Tref Bodelwyddan pan fydd ar ei ffurf derfynol.

Yn ogystal â gwneud argymhellion ariannu, cytunodd y grŵp Cefnogwyr y dylid pennu dyddiadau adolygu ar gyfer pob prosiect i ganiatáu i arian gael ei ailddyrannu os, am ba reswm bynnag, y bydd y prosiectau yn methu â symud ymlaen. Dangosir y dyddiadau adolygu a argymhellir yn erbyn pob prosiect.

Ni argymhellwyd 5 o gynigion prosiect ar gyfer cyllid. Darperir cymorth i gymunedau ac Aelodau lleol i nodi a allai unrhyw ffynonellau allanol eraill o gyllid alluogi prosiectau i symud ymlaen heb gyllid gan y Cyngor. Tynnwyd 2 brosiect yn ôl.

Bydd gwaith monitro cynnydd o ran gweithredu prosiectau Cynllun Tref ac Ardal y cytunwyd arnynt yn cael ei wneud mewn Grwpiau Ardal yr Aelodau, gyda chefnogaeth gan Dîm Cynllunio Strategol y Cyngor. Bydd prosiectau cymeradwy yn cael eu cynnwys mewn Cynlluniau Gwasanaeth perthnasol er mwyn sicrhau darpariaeth yn unol ag amserlenni y cytunwyd arnynt.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae Cynlluniau Tref ac Ardal yn galluogi cyflawni'r amcan corfforaethol o ddod â'r Cyngor yn nes at y gymuned. Maent hefyd yn system bwysig ar gyfer disgrifio sut yr ymdrinnir â blaenoriaethau corfforaethol cyffredinol y Cyngor ar lefel lleol gan gyfeirio at anghenion a dyheadau cymunedau lleol. Roedd aliniad â blaenoriaethau corfforaethol yn un o'r meini prawf asesu.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Neilltuwyd cyllideb i weithredu'r camau gweithredu sy'n deillio o'r Cynlluniau Tref ac Ardal. Cytunodd y Cyngor ym mis Chwefror i ddileu'r swm ychwanegol blynyddol at y dyraniad hwn ac yn lle hynny cytuno ar set derfynol o brosiectau i wario'r swm sy'n weddill cyn diwedd tymor y Cyngor yn 2017.

Cyfanswm yr arian a roddwyd tuag at Gynlluniau Tref ac Ardal ers eu sefydlu yw £1.94M. Yn dilyn penderfyniadau a wnaed gan y Cabinet ym mis Ionawr 2015, roedd balans o tua £821k yn aros i gael ei ddyrannu. Gwnaed dyraniad dilynol o £20k i brosiect llai o gost a oedd wedi'i werthuso a'i wrthod eisoes ar sail costau. Roedd tanwariant pellach ar brosiectau cymeradwy eraill a ddychwelwyd i'r gronfa gyllido wedi gadael balans o tua £815k i'w ddyrannu yn yr ymarfer hwn. Mae’r swm llawn wedi’i ddyrannu nawr gydag unrhyw danwario bach arall i’w ychwanegu at y lwfans wrth gefn ar gyfer prosiectau Cynllun Tref Bodelwyddan.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb (AEC) a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylai’r templed AEC wedi'i lenwi gael ei atodi fel atodiad i'r adroddiad.

Ni chredir bod angen Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb ar y cam hwn. Bydd disgwyl i brosiectau unigol ystyried effeithiau ar gydraddoldeb wrth eu gweithredu.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda’r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?

Datblygwyd Cynlluniau Tref ac Ardal gan Aelod etholedig lleol drwy Grwpiau Ardal yr Aelodau, yn seiliedig ar ymgynghoriadau â chymunedau lleol. Roedd yr Adolygiad o Gynlluniau Tref ac Ardal yn ymgysylltu gydag ystod o fudd-ddeiliaid y Cyngor, gan gynnwys sampl o Gefnogwyr presennol Cynlluniau a'r Pwyllgor Archwilio Cymunedau.

Mae'r ymarfer gwerthuso diweddaraf hwn wedi bod yn seiliedig ar brosiectau a gynigiwyd gan Aelodau lleol ac a adolygwyd i ddechrau gan Grwpiau Ardal yr Aelodau. Mae’r Cefnogwyr Cynlluniau Tref ac Ardal wedi gwerthuso’r cynigion ac maent yn dod o bob un o ardaloedd Grwpiau Ardal yr Aelodau.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae cyfanswm y cyllid a ddyrannwyd ar gyfer y set o brosiectau a argymhellwyd i'w cymeradwyo o fewn y lefel y cytunwyd arni o £815k ac mae'n bwysig bod y prosiectau yn cael eu cyflawni o fewn y terfyn ariannu. Mae gweithdrefnau cadarn ar waith i fonitro gwariant y prosiect.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae adroddiadau blaenorol wedi amlygu risgiau sy'n ymwneud â chodi disgwyliadau lleol mewn modd afrealistig a methiant i gyflawni. Cynlluniwyd y trefniadau diwygiedig ar gyfer Cynlluniau Tref ac Ardal i liniaru'r risgiau hyn. Bydd monitro rheolaidd yn digwydd drwy Grwpiau Ardal yr Aelodau gyda chefnogaeth gan y Tîm Cynllunio Strategol. Mae arweinwyr prosiectau dynodedig wedi'u nodi ar gyfer pob prosiect a bydd cerrig milltir clir yn cael eu sefydlu. Pennwyd dyddiadau adolygu ar gyfer pob prosiect a thynnir cyllid yn ôl ar gyfer unrhyw brosiect sy’n methu datblygu, er mwyn ei ailddyrannu i brosiectau neu flaenoriaethau eraill.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Adran 2 Deddf Llywodraeth Leol 2000

Atodiad 1

Prosiect	**Sgôr %**	**Cyllid TAP a Gytunwyd**	**Arian Cyfatebol**	**Dyddiad Adolygu**
DYFRDWY – Ysgol Betws GG/Canolfan Gymunedol	90	£32,000	£37,500	Ebrill 2016
RHUTHUN – Pafiliwn Rhewl	90	£25,000	£18,000	Rhag 2015
Y RHYL – Gwelliannau i Amddiffyn yr Arfordir	85	£96,000	£412,000	Rhag 2015
DINBYCH – Amnewid Cylchfan Pwll y Grawys	85	£20,000	£5,000	Medi 2015
DYFRDWY – Prosiect Canolfan Llys Owain/Pafiliwn	80	£50,000	£190,000	Rhag 2015
ELWY - Llyfrgell Rhuddlan/Canolfan Gymunedol	80	£100,000	£0	Rhag 2015
ELWY - Llyfrgell Llanelwy/Canolfan Gymunedol	80	£100,000	£352,000	Rhag 2015
PRESTATYN – Prosiectau Gateways	80	£80,000	£100,000	Rhag 2015
DYFRDWY – Gwelliannau Wernffrwd	75	£70,000	£523,000	Rhag 2015
PRESTATYN – Mannau Chwarae a Llwybrau Gallt Melyd	75	£38,500	£38,500	Rhag 2015
DYFRDWY – Cegin Canolfan Gymunedol Gwyddelwern	70	£7,575	£7,425	Rhag 2015
DINBYCH – Atgyweiriadau Lôn Pendref/Maes Glas	70	£16,000	£4,000	Medi 2015
DYFRDWY – Bryneglwys Canolfan Iâl	70	£25,000	£12,000	Rhag 2015
RHUTHUN – Estyniad i Faes Parcio Loggerheads	65	£80,000	£170,000	Medi 2015
DYFRDWY – Llwybr Cysylltu Llandysilio	65	£32,000	£96,000	Rhag 2015
DINBYCH – Cae’r Brenin George, Nantglyn	65	£13,120	£4,000	Medi 2015
DYFRDWY – Caeau Chwarae Llandrillo	60	£7,000	£35,000	Rhag 2015
DINBYCH – Caffi Carriage Works	60	£1,000	£190,000	Rhag 2015
ELWY – Cilfan Cefn Meiriadog	60	£9,855	£0	Rhag 2015
Arian At Raid ar gyfer Bodelwyddan		£11,950	I'w gadarnhau	Ebrill 2016
Cyfanswm		**£815,000**		
Heb ei gymeradwyo				
DINBYCH – Estyniad i Lwybr Troed Aberchwiler	50	£25,780	£0	

Atodiad 1

Prosiect	**Sgôr %**	**Cyllid TAP a Gytunwyd**	**Arian Cyfatebol**	**Dyddiad Adolygu**
SIR GYFAN – Safleoedd Diolwg	50	£60,000	£0	
RHUTHUN – Strategaeth Arwyddion	50	£40,000	£100,000	
ELWY – Llwybr Troed Ffordd Dinbych Isaf	40	£8,860	£0	
ELWY – Llwybr Afon Llanelwy	15	£75,000	£0	
Tynnwyd yn ôl				
ELWY – Cerfluniau Afon Llanelwy	0	£1,000	£0	
DYFRDWY – Safle Cyflogaeth Cilmedw	0	£150,000	£0	

Atodiad 2

Meini Prawf Asesu Cynnig Prosiect TAP

Mae’r Cabinet wedi penderfynu mai dim ond prosiectau niwtral o ran refeniw a ddylai barhau.

Meini Prawf	PASIO	METHU
Lefel hyder bod goblygiadau refeniw y prosiect wedi'u hystyried yn briodol	Mae goblygiadau refeniw CSDd yn y dyfodol wedi eu hystyried yn **llawn** a chyllidebwyd ar eu cyfer	Nid yw goblygiadau refeniw CSDd yn y dyfodol wedi’u hystyried yn briodol ac ni chyllidebwyd ar eu cyfer

Os bydd y prosiect yn pasio'r prawf uchod, mae'r meini prawf asesu canlynol yn berthnasol:

Meini Prawf	Sgôr 2	Sgôr 1	Sgôr 0
1. Tystiolaeth o Angen	Tystiolaeth glir a sylweddol o angen am y prosiect wedi’i nodi	Rhywfaint o dystiolaeth o angen wedi’i nodi	Dim tystiolaeth o angen wedi’i nodi
2. Eglurder o ran Allbwn	Mae'n glir ac yn ddiamwys beth fydd y prosiect yn ei gyflawni	Mae amlinelliad o'r hyn y bydd y prosiect yn ei gyflawni wedi’i nodi, ond mae angen eglurder pellach	Nid yw’n glir beth fydd y prosiect yn ei gyflawni
3. Manteision	Mae manteision y prosiect yn glir ac wedi’u cyfleu yn dda ac mae modd eu mesur	Mae manteision cyfyngedig wedi eu nodi	Nid oes unrhyw fanteision clir wedi eu nodi
4. Effaith	Bydd manteision a nodwyd yn effeithio ar nifer sylweddol ac ystod eang o breswylwyr neu fusnesau lleol	Bydd manteision a nodwyd yn effeithio ar “gymuned o angen” (e.e. clwb chwaraeon, grŵp diddordeb lleol, sector busnes penodol)	Nid oes tystiolaeth y bydd manteision yn cael unrhyw effaith sylweddol ar breswylwyr neu fusnesau
5. Blaenoriaethau Corfforaethol/ECA	Cyswllt amlwg ac uniongyrchol â blaenoriaeth gorfforaethol neu brosiect blaenoriaeth ECA	Rhywfaint o gyswllt/cyfraniad i flaenoriaeth gorfforaethol neu brosiect blaenoriaeth ECA	Dim cyswllt/cyfraniad i flaenoriaeth gorfforaethol neu brosiect blaenoriaeth ECA
6. Cyllid Allanol	Prosiect yn denu 50% o gyllid allanol	Prosiect yn denu rhwng 20% a 50% o gyllid allanol	Prosiect yn denu llai na 20% o gyllid allanol
7. Lefel hyder yng nghapasiti/gallu gwasanaeth cyflenwi /sefydliad arweiniol i gyflawni'r prosiect	Uchel - Hyder llawn yng nghapasiti a gallu corff cyflenwi i gyflawni	Canolig – Rhywfaint o hyder yng nghapasiti a gallu corff cyflenwi i gyflawni ond gyda rhywfaint o amheuaeth	Isel – Dim hyder yng nghapasiti a gallu corff cyflenwi i gyflawni
8. Lefel hyder y gall y prosiect gael ei gyflawni o fewn yr amserlenni a ragwelir	Uchel - Hyder llawn y gall allbwn y prosiect gael ei gyflawni o fewn amserlenni a ragwelir	Canolig – Rhywfaint o hyder y gall allbwn y prosiect gael ei gyflawni o fewn amserlenni a ragwelir ond gyda rhywfaint o amheuaeth	Isel – Dim hyder y gall allbwn y prosiect gael ei gyflawni o fewn amserlenni a ragwelir
9. Lefel hyder y gall y prosiect gael ei gyflawni o fewn y costau cyfalaf a ragwelir	Uchel - Hyder llawn y gall allbwn y prosiect gael ei gyflawni o fewn costau cyfalaf a ragwelir	Canolig – Rhywfaint o hyder y gall allbwn y prosiect gael ei gyflawni o fewn costau cyfalaf a ragwelir ond gyda rhywfaint o amheuaeth	Canolig – Dim hyder y gall allbwn y prosiect gael ei gyflawni o fewn costau cyfalaf a ragwelir

Atodiad 2

Meini Prawf	Sgôr 2	Sgôr 1	Sgôr 0
10. Lefel hyder y bydd y prosiect yn sicrhau'r cyllid allanol sydd ei angen	Uchel - Hyder llawn y bydd y prosiect yn sicrhau'r cyllid allanol sydd ei angen	Canolig - Rhywfaint o hyder y bydd y prosiect yn sicrhau'r cyllid allanol sydd ei angen ond gyda rhywfaint o amheuaeth	Isel - Dim hyder y bydd y prosiect yn sicrhau'r cyllid allanol sydd ei angen